

СПРАВА «СИСОЄВА ТА ІНШІ ПРОТИ УКРАЇНИ»

(CASE OF SYSOYEVA AND OTHERS v. UKRAINE)

(Заява № 19524/13 та 6 інших заяв)

Стислий виклад рішення від 10 жовтня 2024 року

У цій справі заявники зазнали тілесних ушкоджень внаслідок різних обставин, які потребували проведення розслідування. Розслідування проводились з недостатньою ретельністю та оперативністю, провадження неодноразово закривали та відновлювали, повертали справи на додаткове розслідування внаслідок невжиття слідчими необхідних заходів. До Європейського суду з прав людини (далі – Європейський суд) заявники скаржилися за статтею 3 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод (далі – Конвенція) на непроведення ефективного розслідування жорстокого поводження, вчиненого приватними особами. У заяві № 43020/19 заявник також висунув інші скарги за статтями 6 та 13 Конвенції з огляду на відповідну усталену практику Європейського суду. Розглянувши скарги заявників, Європейський суд зазначив, що стаття 3 Конвенції вимагає від органів державної влади не тільки проведення ефективного досудового розслідування стверджуваного жорстокого поводження, навіть якщо таке поводження було вчинено приватними особами, а і щоб національні суди за жодних обставин не допускали випадків, за яких завдані тілесні та моральні страждання залишатимуться безкарними. Європейський суд під час розгляду фактів справ заявників дійшов висновку, що органи державної влади, які були уповноважені порушити та розслідувати кримінальні провадження, насправді не намагалися оперативно та ретельно розслідувати їх, встановити факти та за потреби притягнути до відповідальності винних осіб. Європейський суд вказав на такі суттєві недоліки досудового розслідування у справах заявників як: невжиття необхідних заходів для проведення ретельного розслідування справи, необґрунтовані та значні періоди бездіяльності, загальний затяжний характер розслідування та провадження у суді, недоліки, визнані самими національними органами влади, неодноразове повернення справи на додаткове розслідування, незабезпечення права заявника на ефективну участь у розслідуванні, безпідставні постанови про закриття справи або зупинення досудового розслідування. Посилаючись на свою попередню практику у справах проти України Європейський суд дійшов висновку, що проведене у цих справах розслідування не відповідало критеріям ефективності, та констатував порушення процесуального аспекту статті 3 Конвенції. Розглянувши інші скарги заявника у заяві № 43020/19, Європейський суд дійшов висновку, що вони також свідчать про порушення Конвенції у контексті висновків в його усталеній практиці.

ЗА ЦИХ ПІДСТАВ СУД ОДНОГОЛОСНО

1. Вирішує об'єднати заяви;
2. Оголошує заяви прийнятними;

3. Постановляє, що ці заяви свідчать про порушення статті 3 Конвенції у зв'язку з непроведенням ефективного розслідування жорстокого поводження, вчиненого приватними особами;
4. Постановляє, що було порушено Конвенцію у зв'язку з іншими скаргами, висунутими за усталеною практикою Суду (див. таблицю в додатку);
5. Постановляє, що: (a) упродовж трьох місяців держава-відповідач повинна сплатити заявникам, за винятком заявниці у заяві № 19524/13, суми, зазначені в таблиці у додатку; ці суми мають бути конвертовані в національну валюту держави-відповідача за курсом на день здійснення платежу; (b) із закінченням зазначеного тримісячного строку до остаточного розрахунку на зазначені суми нараховуватиметься простий відсоток (simple interest) у розмірі граничної позичкової ставки Європейського центрального банку, яка діятиме в період несплати, до якої має бути додано три відсоткові пункти;
6. Відхиляє решту вимог заявника щодо справедливої сатисфакції у заяві № 55886/18.